

De Eraut

van de

Bereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124).

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan den Uitgever J. A. WORMSER; Bureau N. Z. Voorburgwal 44, te Amsterdam. Inzendingen die later dan Donderdag's namiddags te 12 uren worden ontvangen kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen

Zondag 8 September 1895. N°. 924.

Abonnementen: prijs 1 franc aan huis, per drie maanden f 1.20. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent. Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau te Amsterdam. Advertentie: van 1 tot 6 regels 30 Cent; voor elke regel meer 15 Cent. Aanvragen en vermelding van leidegaven en Verslagen van Vereenigingen 10 Ct. p. regel.

Van de gemeene Gratie.

II.

Want dat zal Mij zijn als de wateren van Noach, toen ik rivoer; dat de wateren van Noach niet meer over de aarde zouden gaan; alsoo heb ik geweten, dat ik niet meer op u toornen, noch u schelden zal.

Jesaja 54: 9.

Het vaste geschiedkundige uitgangspunt voor het leerstuk van de *gemeene gratie* ligt in de *Verbondssluiting van God met Noach, na den Zondvloed*. Op deze veelzeggende en beslissende gebeurtenis is in den lateren tijd niet genoeg de aandacht gevestigd. Men is te spoedig op Abraham en de Patriarchen overgegaan, en hierdoor is de gewichtige betekenis van het Noachietisch Verbond eerst op den achtergrond geraakt, en daarna schier vergeten. De regenboog wordt almeer, zelfs door vrome kinderen Gods, aangestaard en bewonderd, zonder dat de sprake des Verbonds er hun meer zoo krachtig uit toekomt. We moeten daarom beginnen met de hooge betekenis van dat Noachietisch Verbond weer in duidelijk licht te plaatsen. Het moet weer voor ons opleven, ons weer toespreken, ons weer een wezenlijk bestanddeel worden van de genade Gods, die ook ons in stand houdt.

En dan sta op den voorgrond, dat het Verbond door God met Noach gesloten, in de Heilige Schrift allerminst als bijzaak voorkomt, en volstrekt niet terloops als een zaak van ondergeschikt belang wordt afgedaan. Veelmeer wordt de sluiting van het Noachietisch Verbond ons nog plechtiger, nog breedvoeriger, nog omstandiger bericht dan de Verbondssluiting in het Paradijs of met Abraham. Het is niet slechts zijdelings dat er van een gesloten Verbond gerept wordt, maar de sluiting zelf en oprichting van het Verbond wordt als een historische gebeurtenis in het verhaal opgenomen; hetgeen God de Heere daarbij sprak en betuigde, wordt tot in bijzonderheden medegedeeld; en het geheel wordt besloten met het aanwijzen van een teeken in de wolken, dat als heilig Verbondsteeken, eeuw in eeuw uit, aan de vastheid en waarheid van het Noachietisch Verbond herinneren zou. Duidelijk blijkt dus, dat de Heere onze God, toen Hij aan zijn kerk de Heilige Schrift schonk, de heugenis van deze Verbondssluiting voor de kerk aller eeuwen duidelijk heeft willen bevestigen; de omstandige kennis van deze gebeurtenis voor zijn kerk noodzakelijk heeft gekeurd; en gewild heeft, dat zijn kerk alle eeuwen door met de veelzeggende en rijke betekenis van deze Verbondssluiting zou rekenen. Onze Heidelberger Catechismus heeft dit dan ook begrepen en zijn onschrijving van de Voorzienigheid Gods, dat vloof en gras, regen en droogte, en zooveel meer, ons niet bijgeval, maar van Gods Vaderlijke hand toekomen, blijbaan aan Gen. 8: 22 ontloend: »Voortaan zullen alle de dagen der aarde, zaaiing en oogst, koude en hitte, zomer en winter, en zoo ook dag en nacht niet ophouden."

Noach is feitelijk de tweede stamvader van ons menschelek geslacht geworden. Niet dat hij Adam verving, want Noach zelf was vrucht van menschelek teling, en niet rechtstreeks uit Gods hand voortgekomen. In Noach werkten reeds de aard en het karakter van zijn ouders of grootouders na, in Adam van niemand, Adam

alleen was het loutere product van de Goddelijke scheppende verbeelding. Ook was Noach's vrouw niet uit hem, gelijk Eva uit Adam was, maar ook in haar werkten reeds voorgelachten na, haar ouders, haar grootouders, haar voorouders. En wat alzo van Noach en zijn vrouw geldt, geldt nogmaals van de vrouwen zijner zonen. Ook deze waren de afstammelingen en geestelijke erfgenamen van vroegere geslachten, en brachten in Noach's huisgezin de naderling van deze vroegere geslachten in. Noach met Adam op één lijn te willen stellen, is alzo de ongerijmdheid zelf. Ze zijn wat hun oorsprong en het oorspronkelijke van hun verschijning betreft, eenvoudig voorvergelijking onvatbaar. In Adam is de bron, de oorspronkelijke fontein van alle generatie voor ons menschelek geslacht; in Noach's gezin vindt ge de incenvloeiing en kruising van velerlei reeds afgeleide beken. Met Adam is in ons menschelek geslacht alleen de tweede Adam vergelijkbaar, de mensch uit den hemel, bij wien en in wien we nogmaals een geheel vernieuwde oorsprong vinden. Noach is onze tweede stamvader, niet een tweede hoofd van ons geslacht.

Maar ook al komt aan Noach slechts die meer bescheiden plaats toe, zooveel staat dan toch vast, dat de onderscheidene stroomingen van het menschelek leven in haar uitvloeijing een oogenblik in hem tot stilstand kwamen, en zich van hem uit eerst weer verdeelden. Zoo niet ge op de vlakten, die in het hoogland de hogere bergtoppen van de lagere bergverheffingen afcheiden, niet zelden al de beekjes der bergen in een klein blauwgetint meer, dat op die bergvlakte zich als een kom verdiepte, saamvloeiën, om aan de andere zijde uit dat meer weer in twee, drie armen uit te vloeien, en hun weg te zoeken naar de vlakke omtaag. Bij Noach is alzo een insluiting, en dat wel een hoogst gewichtige insluiting in het leven van ons menschelek geslacht. Van wat daarachter ligt komt niets terecht dan wat in Noach en zijn vrouw en zijn schoondochters is opgenomen, en uit deze vijfvoudige vrucht van het voorafgaande menschelek leven spruit de gehele daarna komende ontwikkeling van ons menschelek leven voort. Noach met zijn acht zielen zijn geen *nieuw* menschelek. Veleer zijn ze slechts de voortzetting van het oorspronkelijke menschelek geslacht; maar thans, nadat dit oude geslacht geweldiglijk door den Heere besnoeid, en tot op den wortel was afgesneden, zoodat er feitelijk niets dan deze vijf loten van overbleven in slechts acht zielen *gerepresenteerd*, die straks in drie hoofdstroomingen, door Sem, Cham en Japhet, het nieuwe leven van ons geslacht zullen doen uiteengaan. Zoo is de oude kerke Gods bij den Zondvloed niet afgesneden, om als een nieuwe formatie, in Noach's huisgezin, pas te beginnen; maar ze is uit het Paradijs naar Noach toe gekomen, door hem in de arke gedragen, uit die arke weer op de aarde uitgegaan, en alzo heeft ze in Noach's geslacht haar oorspronkelijk leven voortgezet. Alleen maar, ze is na den Zondvloed in *nieuw* conditie opgetreden. Sem zal haar de tente spannen; Japhet eerst van haar afdoelen om straks tot haar weder te keeren; en Cham zal haar zegen derven.

Ook met de toekomst der kerke Gods staat de oprichting van het Noachietisch Verbond dus wel terdege in verband, maar in verband door de wijziging die ons algemeen menschelek leven onderging. Er is toch in dit Noachietisch Verbond niets dat

opzettelijk of bijzondere zaligmakende genade handelt. Van vergiffenis van schuld en zonde, noch van belofte van kindschap en eeuwige leven is sprake. Er wordt geen heil aan enkelen toegezegd, maar de belofte Gods in dit Verbond strekt zich over alle kinderen der menschen uit. Het Verbond komt wel aan de kerke ten goede, en heeft zelfs, zoo ge wilt, wel den toekomstigen bloei der kerke ten doel; het wil de kerke mogelijk maken en haar een plaats der ruste verzekeren, maar van de kerke als zoodanig handelt het niet. Het handelt van den mensch *als mensch*, van den mensch in zijn saamleving op aarde met andere menschen, van den mensch in zijn verhouding tot de *dieren*, en van den mensch in zijn verhouding tot de vernielende elementen der natuur.

Na Noach is de toestand van heel onze aarde een andere dan daarvoor; en op die aarde is de toestand van ons menschelek geslacht en van ons menschelek leven een veelszins andere dan in de dagen toen de Zondvloed nog komen moest. Van wat daarachter ligt, weten we weinig af. We lezen van personen die bij de tien eeuwen oud werden, we lezen van uitbrekende ruwheid, we lezen van een vroom geslacht dat de vreeze des Heeren bewaarde, we lezen van een eerste ontwikkeling van menschelek kunstvaardigheid, en ook lezen we van een bange crisis, die aan het goddelooze volk het overwicht schonk, en sinds de onge-rechtigheid en den gruwel hand over hand deed toenemen. Ten slotte schijnt heel het menschelek leven in bloeddronkenschap, wel-lust en bloedvergieting te zijn ondergegaan, tot na Henoch's wegneming, nog alleen in Noach's huisgezin de dienst des Heeren heilig bleef. Maar bij deze algemeene trekken blijft het. Veel bijzonderheden worden ons niet gemeld. Er is geen stof voorhanden, die onze verbeelding kan voeden. Wat de eerste hoofdstukken van Genesis u bieden, is geen interessant verhaal, om u nieuwig-gierigheid te boeien, maar een teekening vol ernst in groote lijnen, in breede trekken, om u als kind des menschen in uw menschelek besef neer te werpen. Zoo heerlijk was het Paradijs ontsloten, zoo over-rijk door God gezegend, en zie, dat is het wat ons menschelek geslacht uit zijn eigen boezen wortel had voortgebracht, tot ten leste het oordeel des Almachtigen komt, dat *al het gedichtel des menschen te allen dage alleentlijk boos is*. Alles spelt het u, als Hij die ons schiep niet tusschen beide treedt en een nieuwe orde van dingen, een nieuwen toestand in het leven roept, is de kerke weg, en gaat heel ons geslacht in den jammer van zijn eigen goddeloosheid onder. Nog slechts in één gezin de vreeze des Heeren bloeiende. Hoe lang moest het dan nog toeven, of ook dat één gezin zou in den algemeenen stroom vervolgen zijn?

Wat er toen heeft plaats gegrepen, is niet met enige juistheid vast te stellen. Wat de Heilige Schrift ons desangende meldt, is vol majesteit uitgedrukt en in plechtige, indrukwekkende taal te boek gesteld, maar onthoudt zich van alle bij-zonderheden. De overlevering der oudere volken meldt ons weinig meer dan de heugenis van een ontzaglijke gebeurtenis. En wat het onderzoek van deze aarde, van haar bodem, van haar bergen, van haar ingewand ons dusver geleerd heeft, zegt ons wel, dat er ontzettende veranderingen hebben plaats gegrepen, maar mist toch ook de aanschouwelijkheid, de nauwkeurigheid der historie. Zooveel intusschen staat vast, dat, ook al zweeg de Heilige

Schrift van den Zondvloed, en al bracht de overlevering der volken er ons geen heugenis van, reeds de aanschouwing der aarde in de bergstreken, en het onderzoek van den bodem in schier alle landen ons de zekerheid zou geven, dat er geweldige omkeeringen op deze aarde hebben plaats gehad, die geheel de gedaante des aardrijks hebben gewijzigd, en zelfs de verhoudingen van klimaat geheel anders hebben doen worden.

Toen het Paradijs voltooid, en in dat Paradijs de mensch als heer der schepping gekroond was, zag God *dat alle ding goed was*, en heel onze aarde, gelijk ze uit Gods hand was voortgekomen, moet dus oorspronkelijk het beeld hebben vertoond van een volkomene harmonie en volkomene zuiverheid. Maar die aarde is er niet meer, die wereld vindt ge niet. Vooral hij die de wilde, woeste bergstreken doorwandelen mag, ontvangt daarvan den diepsten indruk; want de verwoesting, waarvan die bergen, vooral in de hogere sferen, getuigen, is schrikke-inboezemend en ontzettend. Zeker, er zijn ook in deze hooge bergstreken prachtige natuurtafereelen te bewonderen van verrukkelijke verhevenheid, maar meest uit de verte gezien, niet van nabij; en dan nog schier alleen in de hooge streken, waar de sneeuw- en ijsvelden de verwoesting, die er onder schuilt, door hun glanzig wit aan uw oog onttrekken. Doch waar dat kleed is weggenomen, en de naakte rots uitkomt, en het machtig berggevaarte u zijn lendenen ontbloot, daar staat ge op niets dan op verwoesting en lijziggelkende wildheid, een bouwval van wat eens was, en het u in overweldigende sprake verkondigend, wat schrikkelijke uiteenscheuringen en verbrekkingen van heel de aardkorst er moeten hebben plaats gegrepen, eer uit de harmonie der oorspronkelijke schepping deze majestueuse bouwval te voorschijn kwam. Nu laten we de natuuronderzoekers hierover hun gissingen en berekeningen maken, en prijs hebben ook wij voor de volharding en de schranderheid waarmee ze hun onderzoekingen in het ingewand der aarde voortzetten. Wat ons voor ons onderwerp thans alleen belang inboezemt, is, dat de feitelijke toestand van onze aarde hierin overeenstemt met wat de Heilige Schrift ons meldt, t. w. *dat onze aarde niet meer is*, wat ze oorspronkelijk was, maar dat *geweldige omkeeringen* op haar oppervlakte hebben plaats gegrepen. Met name van twee zulke omkeeringen meldt ons de Heilige Schrift. In de eerste plaats is de oorspronkelijke toestand van het aardrijk geweldig terstond na den Zondvloed, en ten tweede heeft die toestand een geweldige wijziging ondergaan door den Zondvloed.

Ook die eerste wijziging herinnert de Heilige Schrift ons niet dan zeer summierlijk, en alle teekening van de woede der elementen, die bij den Zondvloed zoo uitvoerig voorkomt, bleef in Gen. 3 uit. Ons wordt alleen gemeld: 1°. dat er over het aardrijk de vloek kwam; 2°. dat het plantenrijk doornen en distelen begon voort te brengen; 3°. dat in de wilde dieren een andere aard voer; en 4°. dat de schoonheid van het Paradijs onderging en verdween. Doch hoe kort dit ook wordt aangestipt, toch zegt het genoeg, om ons te doen vermoeden, dat er een geheel ommekeer in den toestand van deze aarde reeds toen moet zijn tot stand gekomen. Als de aard van het plantenrijk veranderd, als de aard der dieren zoo belangrijke wijziging ondergaat, als de

oorspronkelijke schoonheid van het Paradijs weggaat, en de vloek op de aarde wordt gelegd, dan zeggen deze korte trekken ons genoeg om ons te doen inzien hoe geheel andere verhoudingen in het leven traden, hoe er een geheel andere, zeer gewijzigde toestand ontstond, en hoe de aarde *na* en de aarde *voor* den vloek eenvoudig niet te vergelijken waren. De wereld, zooals God ze eens geschapen had, was in den vloek ondergegaan, en een geheel andere, droeve, sombere gedaante van diezelfde aarde was tot aanzijn gekomen. Dit nu kan uiteraard niet anders dan door geweldige werkingen van de elementen tot stand zijn gekomen, en het vermoeden ligt voor de hand, dat we in de woeste tooneelen die de natuur thans nog in menige landstreek aanbiedt, o. m. ook de resultaten van wat toen plaats greep voor ons hebben.

Op die aldus ontredde, en verwilderde wereld heeft toen het geslacht geleefd, dat zich van Adam tot Noach heeft voortgeplant. Doch toen is er een *tweede* machtige onderstbovenkeering gevolgd, die nogmaals de toen bestaande aarde op geweldige wijze gescheurd, verbroken en in heel haar aanschijn gewijzigd heeft, en liet is op die ten tweedsten male verbrijzelde en omgebogen aardkorst, dat na den Zondvloed de tegenwoordige ontwikkeling van ons geslacht begonnen is. Dat bij deze tweede onderstbovenkeering het element van *het water* de hoofdrol heeft gespeeld, is uit het verhaal van den Zondvloed duidelijk, maar toch meldt ook datzelfde verhaal ons, dat de aardkorst zelf opnieuw gescheurd is; immers er staat ook bij »dat de fonteynen des grooten afgronds zijn opengebroken," iets wat blijkbaar zeggen wil, dat geweldige massa's van onder de oppervlakte der aarde schullend water, door opscheuring van de aardkorst, met geweld naar buiten zijn gedrongen, en de oppervlakte der aarde hebben overstromd. In hoeverre dit met een plotselinge, massale smelting van de ijsvelden, die het hoogland overdeekten, gepaard ging, en of hieruit de schrikkelijke, alles vernielende plasregen zij te verklaren, is niet meer uit te maken. Genoeg, zoo we slechts weten, dat tijdens den Zondvloed op deze onze aarde ten tweedsten male een alles omzettende, alles wijzigende door-enwoeling der elementen plaats greep, en dat deze aarde, gelijk wij die kennen, eerst toen dezen vorm en de gestalte aannam, waarin zij zich thans aan ons voordoeft. En terwijl alzo dit aardrijk eerst door die twee onderstbovenkeeringen geworden is wat ze nu is, betuigt de Heilige Schrift ons beide malen iets waar de natuuronderzoekers uiteraard niets van weten, *dit* namelijk, dat én die eerste én die tweede onderstbovenkeering gewerkt is door den toorn Gods over de aarde van ons menschelek geslacht. Nog eens ten derden male, zoo betuigt diezelfde Heilige Schrift ons, staat ons zulk een geweldige onderstbovenkeering te wachten, die in schrikkelijkheid nog de beide vorige zal te boven gaan, »als de hemelen, door vuur ontstoken zijnde, zullen vergaan, en de elementen brandende zullen versmelten" (2 Petr. 3: 10). Doch die derde wereldcatastrophe komt niet, tenzij de ure gekomen is, dat het *Maranatha* ingaat, en het Teeken van den Zoon des menschen op de wolken zal gezien zijn. Ook zal die derde catastrofe hierin van de beide voorafgaande onderscheiden zijn, dat het resultaat der beide eerste niets dan verwoesting was, terwijl die laatste catastro-

De Martelaren.

CCII.

JOHN FRITH.

Wolsey, de bekende kardinaal en kanselier van Hendrik VIII, die eens als gunsteling van den Engelschen koning, oppermachtig gebod over de onderdanen zijn vorsten, heeft van al zijn macht en rijkdom, die hij bezat, geen anderen getuige achtergelaten, dan de Christ's church college, dat eerst het college van Frideswide geheeten heeft. Zoo getuigt een van de levensbeschrijvers van dezen machtingen vervolger der Protestanten. Doch dit is ons niet het opmerkelijkste van dezen man. Ons treft, dat hij als eerste hoogleraar van deze school, die zijn lieft had en aan wier gebouw hij veel geld ten koste legde, mannen benoemde, die onder de martelaren van Christus' kerk genoemd worden en wel William Tyndal, Taverner de Boston, den uitmuntenden John Clark en John Frith. Allen waren zij mannen van groote kennis en geleerdheid. Wij bepalen ons thans tot John Frith. Deze had gestudeerd aan de hogeschool te Oxford, waar hij binnen korten tijd zoo groote vorderingen gemaakt had, dat men daaraan den man van studie kon herkennen. Aan de groote gaven zijns verstands paarde hij godsvrucht.

Te Oxford leerde Frith Tyndal kennen en met dezen het Woord Gods, dat hem de oogen opende voor de

dwalen van Rome. Ondanks dit alles werd hij door Wolsey — zooals wij gezien hebben — geroepen tot het hoogleeraarsambt aan het nieuwgestichte Christ's church college.

Toen echter uitkwam, wie hij en wie zijne aanhangers waren, werden zij in de donkere onderaardse gevangenis van het college gezet. Hier sterven John Clark en enkele anderen. Doch voor Frith had de Heere een andere taak. Daarom werd hij gespaard en straks uit den kerker ontslagen. Hiermee werd hij echter niet van alle kruis bevrijd. Een nieuwe zware vervolging brak tegen de belijders des Heeren uit en Frith moest, om zijn leven te redden, Engeland verlaten. Vier jaren bleef hij op het vasteland. Toen waagde hij weer den vaderlandschen bodem te betreden. Nauwelijks was hij echter teruggekeerd, of Thomas Morus, die toen kanselier des rijks was, vervolgde den dooddelijk gehate te land en ter zee en liet overal op hem loeren. Zelfs beloofde hij een grooten prijs aan dengene, die Frith aangaf. Toen deze zich zoo van alle zijden ingesloten zag, wat hij niet waarheen zich te wenden of te keeren. Hij vluchtte van de ene plaats naar de andere, veranderde telkens van kleding en toch vond hij geen veilig toevluchtsoord, zelfs niet bij zijne vrienden.

Eens was hij te Reading, een stadje in de nabijheid van London. Daar werd hij als een vagebond opgepakt. Bij de ondervraging, waaraan men hem toen onderwierp, bleef hij steeds het antwoord schuldig op de vraag wie hij was. De magistraat sloot hem daarom op in den kerker en legde zijne voeten in het slot.

Hoewel hij nu eenigen tijd in dezen droevigen toestand bleef en bijna van honger omkwam, wilde hij zich zelve niet verklappen. Eindelijk verzocht hij, dat men het

hoofd der school van dat stadje, met name Leonard Cox, eenen vriend van Erasmus, bij hem wilde toelaten. Dit geschiedde en nauwelijks zag Frith hem, of hij begon in het Latijn over zijnen ellendigen toestand te klagen. De geleerde, verbaasd over hetgeen hij hoorde, kreeg medelijden met den gevangene, ja begon hem lief te hebben. Eerst spraken zij te zamen over hunne studien, de Universiteiten en de talen, die zij verstonen. Van het Latijn kwamen zij op het Grieksch, waarin Frith ook een gesprek kon voeren.

Onder de bekooring van zooveel geleerdheid en bemin-nelijkheid, wendde zich Leonard Cox tot den magistraat, met het verzoek den gevangene los te laten.

Dit geschiedde. Toch genoot deze niet lang van zijne vrijheid. Van alle zijden vervolgd, werd hij eindelijk ver-raden en in den Tower te London gevangen gezet. Hier voerde hij menigen strijd met de bisschoppen mondeling. Ja, zelfs Thomas Morus trad tegen hem in het krijt. Dit geschiedde schriftelijk. Hiervoor kreeg hij schrijfgereedschap, dat hem ook in staat stelde, om aan het verzoek eens vrienden, met wien hij een gesprek over het avond-maal gehouden had, te voldoen en de samenspraak op te schrijven. Wel begreep hij, dat, indien dit geschrift in handen zijner vijanden kwam, zijn leven er niet gemoed was. Maar de beden zijns vrienden deden hem toegeven het op papier te stellen.

Het duurde echter niet lang, of het gevreesde gevaar overkwam onzen martelaar. Zekere William Hol, een kleermaker, die veel belang toonde in Frith, wist het geschrift uit de handen van diens vriend te krijgen. Nauwelijks had hij het, of hij snelde er mede naar den kanselier. Deze haastte zich het geschrift te wegleiden. Daar

dit echter zeer zwak geschiedde, gaf hij er geen exemplaar van aan Frith. Toch kreeg de martelaar er een, waarop hij terstond antwoordde.

Ook in zijne twistgespreken bleef hij den man van overtuiging en geleerdheid, als hij sprak over het vagevuur en liet avondmaal en de leer der wezensverandering bestreed. In een dezer gesprekken beriep Morus zich op het gezag van Robert Barnes, prior der Augustijner-moinkken van Cambridge, om de leer der wezensverandering te handhaven. Frith, die dezen geestelijke kende, beloofde in het vervolg over het avondmaal te zullen zwijgen, als allen het gevoelen van Barnes omhelsden, daar hij het toch op dit punt met Frith eens was. (Barnes is ook als martelaar gestorven in 1540). Bleek uit de geschriften, zoowel als uit de gesprekken van Frith, dat hij de beginselen der Reformatie toegedaan was en daarbij verlangde te blijven, de vijanden verklaarden hem op dien grond een ketter. Zoo oordeelde ook de geestelijke rechtbank der bisschoppen, die te London samenkwam, om over Frith te vonnissen. De martelaar werd aan den wereldlijken magistraat overgeleverd, die hem ter dood veroordeelde.

Nadat de gewone ceremoniën hadden plaats gehad, werd Frith naar Smithfield overgebracht en daar verbrand. Lang duurde het, eer de vlammen hem hadden gedood. God schonk hem evenwel de kracht, om te volharden tot den einde toe.

Deze marteldood had plaats in 1534.

DE GAAY FORTMAN.